

La vie en rose

La vie en rose

Roman

Saskia Kruize

Copyright @2018 Saskia Kruize

Ontwerp omslag: Saskia Kruize, **www.Pays-Sas.nl**

Omslagbeeld: *Kraanvogel*, 90x140, gemengde materialen op doek, Gonny Geurts, **www.kunstenmeer.nl**

Foto auteur: Matthieu Verhoeven

www.matthieuverhoeven.nl

ISBN: 9789402183368

Voor overname kunt u zich wenden tot de uitgever:

Saskia Kruize, 2, Allée des Loges de Vandenesse

58360 Saint-Honoré-les-Bains, Frankrijk

Sas@Pays-Sas.nl

Voor Paul

Deel 1

David en Emmanuelle

*“Weten zou fataal zijn.
Het is juist onzekerheid die een mens bekoort.*

(...)

*En wat geloven betreft, ik ben in staat alles te geloven,
zolang het maar volstrekt ongelooflijk is.’*

Uit: Het portret van Dorian Gray, Oscar Wilde

Hun kennismaking was van een ontroerende eenvoud. David deed zijn wekelijkse boodschappen in de supermarkt om de hoek van de Haarlemmerstraat waar hij woonde en werkte en Emmanuelle haalde in dezelfde winkel voor haar trein vanaf het Centraal Station vertrok nog even snel een bloemetje op weg naar de begrafenis van haar tante. Zij herkende in hem meteen Amsterdams bekendste portretschilder waarvan iedereen wist wat een wonder het was dat hij dat vak uitoefende gezien zijn bijziendheid.

David Jongejans was een jongere versie van Woody Allen: zijn grove bril met dik zwart montuur maakte zijn ogen klein en zijn haar begon hij ondanks zijn vijfendertig levensjaren nu al te verliezen. Maar dat was aan zijn uiterlijk het ergste nog niet. Als hij sprak dan kwamen er standaard witte vlokken om zijn lippen die niet zelden op het gelaat of de kleding van zijn gesprekspartner belandden. Toch bezat hij iets dat je hem dit onmiddellijk vergaf. Iets dat niet alleen Emmanuelle maar iedereen die hem kende – en dat waren door zijn opvallende kunst veel mensen – voor hem innam. Als je hem in de stad zag lopen of koffie drinken aan zijn vaste tafeltje in café De blaffende vis op de hoek van de Westerstraat dan viel naast zijn slungelige uitstraling vooral zijn warrige zachtmoedigheid op. Dit was ook precies waar Emmanuelle die zaterdagochtend in de buurtsupermarkt als een blok voor viel.

Maar zover zijn we nog niet. David bleef een puber in het lichaam van een man ondanks de tatoeage op zijn borst, die bestond uit een anker en dateerde uit de tijd dat hij wel wist waar zijn artistiek talent lag, maar er nog niet aan toe wilde geven. Meestal droeg hij er een wit T-shirt overheen op een camouflagebroek met militaire kisten met verfspatten. Deze outfit moest hem een stoere uitstraling geven die haaks stond op die minder mooie en goed verborgen kant van hem, de keerzijde van zijn succes die je pas zag als je hem langere tijd diep in de ogen keek, voorbij zijn warrige onhandigheid, dikke brillenglazen, schuimvlokken en overige uiterlijkheden, de kant die Emmanuelle pas veel later zou leren kennen maar die ze aanvoelde omdat hij stil sluimerde achter alles wat

David deed. En Emmanuelle was een ster in voelen wat maakte dat ze bedachtzaam overkwam, maar eigenlijk was ze verre van bedachtzaam en luisterde ze alleen naar haar gevoelens en intuïtie en niet naar haar gedachten.

Als kind vond David het zelf ook vreemd dat iemand die zó bijziend is zó precies kon tekenen en schilderen, maar aan dat lot viel niet te ontkomen. Ondanks de economische crisis, die veel van zijn collega's de laatste jaren uit de middenstand had getroffen, liep de verkoop in zijn atelier in de binnenstad goed. Men hield van zijn realistische portretten, geschilderd met een techniek die gekenmerkt werd door Davids spreekwoordelijke oog voor detail.

Met gebruik van het fijnste potlood en lichte kleuren gaf hij vorm aan het kleine, persoonlijke verhaal. Zijn portretten waren afspiegelingen van iemands ziel. Door zijn bijziendheid moest hij wel vanuit zijn gevoel werken, hij zag de details immers niet. Hij zag wel meer niet. Maar in met name de ogen zat toch vaak een diepte die nog eens versterkt werd door zijn keuze voor doeken van twee bij anderhalve meter. Op deze grootte kon hij zelf in ieder geval de grote lijnen van zijn werk onderscheiden en indien nodig bewerken.

Nietsontziend dus gaf hij zijn klanten weer. Hij beheerste de kunst van het observeren van iemands innerlijke wereld als geen ander. 'Alles heeft met geduld te maken,' zei hij altijd, voor hij daadwerkelijk met het schilderen van iemands portret begon. David werkte soms maandenlang aan een schilderij en hanteerde een wachtlijst. Hoe hij zichzelf het nauwkeurig observeren heeft aangeleerd met zijn oogafwijking is het geheim van de schilder zei hij, duidelijk genietend als je hem vertelde dat zijn werk je bij de strot greep en zelfs soms uit evenwicht bracht. 'Maar dat is precies de bedoeling!' riep de schilder dan enthousiast waarbij nog meer dan anders schuimvlokken om zijn lippen stonden. Daar kon hij overigens niets aan doen. David leed al jaren aan hyposalivatie, een altijd droge mond als gevolg van zijn

angsten en depressies. Dit zag Emmanuelle niet meer toen ze hem snel beter leerde kennen. Misschien was haar vermogen hem te accepteren zoals hij was wel de kern van hun liefde. Op dit moment weten we dat nog niet. En David verborg zoals eerder opgemerkt achter zijn onmetelijke zachtheid en enkele lichamelijke afwijkingen, behoorlijke gebreken op het mentale vlak maar verbloemde deze vakkundig achter zijn succes. Hij hanteerde hiervoor de struisvogelmethode.

‘Mijn kunst moet vooral verontrustend en confronterend zijn!’ Een uitspraak die hij vaak deed en die suggereerde dat hij gewend was het achterste van zijn tong te laten zien. Ieder fijntjes beschilderd stuk linnen straalde een kwetsbaarheid uit die toeschouwers ertoe dwong om ook hun ziel te openen. De ware persoon David bleef – iets wat niemand verwachtte – verborgen achter zijn kwasten, de verf en zijn ezel. En misschien had David de grote psychische verwarring die daarmee ontstond, nodig om te presteren, zich iemand te voelen ook al kon hij zijn schildersvinger niet op zijn eigen diepste wezen leggen. De grootste bron van inspiratie is vaak het grootste onvermogen van een mens en dat gold natuurlijk bij uitstek voor kunstenaars, gewend werk te maken dat zielen openlegt.

De meeste mensen konden alleen maar voelen en niet omschrijven wat er gebeurde als ze naar zijn werk keken. Dit is het *Marc Rothko-effect*, was het zinvolste dat erover gezegd werd. De mensen vonden geen andere woorden voor wat ze ervaarden. Kunstcritici probeerden het wel, een recensent omschreef het na zijn dood zo: ‘Davids kunst bestond uit uitingen van een diepte in ons die altijd aanwezig is. Verscholen onder de oppervlakte van het dagelijks leven waar tot dusver niemand de vinger op kon leggen. Tot dusver! Die stille zeggingskracht gaf David Jongejans de status van een van de meest spraakmakende en veelbelovende portretschilders die Nederland rijk is. We zullen na zijn dood zien en ervaren wat de houdbaarheidswaarde van zijn werk is.’

David genoot zienderogen van de reacties maar zag er ook de betrekkelijkheid van in. Hij vertelde zelf vaak in interviews: ‘Als de techniek goed zit, kan de aandacht uitgaan

naar de inhoud, dat is wat telt.' Op de standaardvraag die deze uitspraak uitlokte of dit ook voor zijn persoonlijk leven gold, zweeg hij vervolgens en konden de journalisten de overgewaaid schuimvlokken zo onopvallend mogelijk vanachter hun kopje koffie van hun gezicht verwijderen. David zweeg vaak in reactie op vragen maar doordat hij *meestal* nadrukkelijk zweeg en zijn schilderkunst voor hem liet spreken viel dit niemand op. En Emmanuelle in het begin al helemaal niet, verblind als ze was door de liefde op het eerste gezicht die ze voelde voor deze – in haar beleving – wanstaltig lelijke man met zijn toch zo onbegrijpelijke onweerstaanbaarheid.

Emmanuelle stond die dag - waar ze vaak samen aan terugdachten - in de rij voor de kassa, met haar zwarte mantelpakje en op pumps, voor David, naast zakjes superfood en achter twee Japanse toeristen die problemen hadden met pinnen. Emmanuelle deed hem aan actrice Juliette Binoche denken, vertelde hij.

Het wachten schoot niet op, ze moest met de trein mee, haar tante zou in het crematorium in Castricum begraven worden en dat missen was geen optie. Haar ouders waren zo aangeslagen door het plotselinge overlijden van hun zus en schoonzus dat zij ondanks hun hoge leeftijd halsoverkop vanuit Frankrijk naar Nederland waren vertrokken.

De kassière stond gebogen over het pinapparaat, de wachtenden hoefden zich niet te vervelen, iedereen kon ondertussen uitvoerig in haar décolleté kijken. Van alles wat er rond de ontmoeting tussen David Jongejans en Emmanuelle Bertrand gebeurde, had Emmanuelle uitgerekend dát onthouden en natuurlijk het tintelende gevoel in haar wangen, die lichtrood kleurden op het moment dat Davids blik de hare kruiste. *Le coup de foudre*. Hij vertelde later pas dat hij haar helemaal niet goed had kunnen onderscheiden maar dat hij een 'fluweelzachte oogopslag als van een ree' voelde die hem de adem benam waardoor hij wist: daar staat ze, de vrouw van mijn dromen.

Emmanuelle's hartslag versnelde toen ze herkende wie hij was. De kleine kalende man met de opzichtige camouflagekleden wendde verlegen zijn blik af - later bleek omdat hij toch niet veel zag - en staaarde naar de vloer van grijswitte tegels met een patroon van zwarte stipjes van klein tot groot. Zij nam hem nauwkeurig in zich op. Hij was een groots kunstenaar maar oogde timide. Alsof hij het voelde - dat was ook zo - tilde hij plotseling zijn hoofd op en gebaarde tikkend op zijn horloge en vragend zijn handen omhoog houdend. Zij haalde glimlachend haar schouders op wat hem totaal ontging, maar dat wist ze toen nog niet.

In de wederzijdse lach die volgde school een mooie toekomst met elkaar. En ze wisten het allebei op datzelfde moment... Toen ze zover waren dat ze elkaar in woorden hun liefde verklaarden, zeiden ze dat dit het moment was geweest waarop het bepaald werd, dat ze beseften dat er dingen in het leven waren die gebeurden omdat ze *nu eenmaal zo geschreven stonden*. Ze geloofden in die kracht van de liefde en dat was wat hen meer dan wat dan ook, verbond. David wist hoe belangrijk het was in de kunst illusies te creëren en in stand te houden en dat gold zeker niet minder voor grote liefde.

Toen het euvel met het pinapparaat verholpen was, trok de kassière haar blouse weer tot normale hoogte waarmee reuring in de rij wachtenden ontstond. De Japanners liepen opgelucht de winkel uit. Emmanuelle legde de bloemen, twee kaascroissants met kruiden en een snickers op de band. Ze rekende vlot af. Bij het weggaan draaide ze zich om en glimlachte zo verleidelijk mogelijk naar David die dit miste maar toch zijn hand opstak. Zijn ogen priemden in haar rug waarlangs ze rillingen voelde lopen toen ze de winkel uitliep. In de haast viel haar naambadge op de stoep die nog in de zak van haar jasje zat dat ze nooit meer gedragen had sinds de Open dag van de universiteit waar ze Franse taal- en letterkunde had gestudeerd. Nadat David zijn boodschappen had afgerekend en in de oude boodschappentas gedaan, liep hij met zijn karakteristiek onhandige huppelpasje de supermarkt uit. Hij trok een beetje meer met zijn rechterbeen dan met het linker, dat was ook iets wat hij niet in de hand